Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0179

(mr. M.E.J. Bracco Gartner, voorzitter, drs. S. Windt RBA,

mr. dr. M.D.H. Nelemans, leden en mr. S.J.A. Koster CPL, secretaris)

Datum uitspraak	1 maart 2023
Klacht van	De consument
Tegen	AEGON Levensverzekering N.V., gevestigd te Den Haag, verder te noemen de pensioenuitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

Pensioenverzekering. Lifecycle beleggen. Zorgplicht pensioenuitvoerder in het kader van prudent beleggen. Onder controle brengen van het renterisico en het streven naar een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering. De commissie heeft, op basis van de beschikbare informatie en documentatie, geen reden om aan te nemen dat de pensioenuitvoerder niet prudent heeft belegd dan wel op andere wijze tekort is geschoten. Evenmin is gebleken dat de pensioenuitvoerder onvoldoende informatie heeft gegeven. De vordering wordt afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de pensioenuitvoerder; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de pensioenuitvoer.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 1 december 2023. Op de hoorzitting was de consument aanwezig. Namens de pensioenuitvoerder waren aanwezig: mr. [naam 1] en mr.[naam 2].

1.3 De consument en de pensioenuitvoerder hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft via zijn voormalig werkgever tot 30 november 2011 deelgenomen in de pensioenregeling die zijn voormalig werkgever bij de pensioenuitvoerder heeft ondergebracht. Deze regeling is op basis van een beschikbare premie.

De pensioenuitvoerder belegde de premie op basis van een risicoprofiel. Voor de consument is het risicoprofiel 'offensief' vastgesteld.

2.2 Volgens het pensioenreglement is de standaard pensioendatum de eerste van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt. Voor de consument betekent dit dat 1 mei 2024 zijn standaard pensioendatum is.

2.3 De consument heeft geconstateerd dat in de periode van 1 april 2021 tot 1 september 2022 de waarde van het pensioenkapitaal van € 815.548,- is afgenomen tot een bedrag van € 646.232,-. Dit was voor de consument aanleiding om in september 2022 de verantwoordelijkheid voor de beleggingen van de pensioenuitvoerder over te nemen en vrij te gaan beleggen. Vervolgens heeft hij een volledige switch gemaakt naar het Aegon Deposito Fund.

2.4 De consument heeft een klacht ingediend bij de pensioenuitvoerder over de daling van het pensioenkapitaal in de periode van 1 april 2021 tot 1 september 2022. Ondanks diverse gesprekken zijn partijen niet tot een oplossing gekomen, waarna hij zich tot Kifid heeft gewend.

De klacht en vordering

2.5 De consument stelt zich op het standpunt dat de pensioenuitvoerder zijn zorgplicht heeft geschonden door niet prudent te beleggen. Tegen de pensioendatum heeft de pensioenuitvoerder namelijk risicovoller belegd terwijl in die periode het (beleggingsrisico) juist had moeten worden afbouwen. De consument onderbouwt dit als volgt. In de periode van 1 april 2021 tot 1 september 2022 heeft de pensioenuitvoerder aanzienlijk meer participaties aangekocht in het AEGON Liability Matching Fund met risicoklasse 7 ten koste van de participaties in het AEGON Diversified Equity Fund met risicoklasse 5 en later ten koste van de participaties in het AEGON Diversified Bond Fund met risicoklasse 3.

2.6 Verder klaagt de consument dat vrij beleggen niet goed mogelijk is, omdat de pensioenuitvoerder te weinig koersinformatie verstrekt. Op de website van de pensioenuitvoerder is per fonds alleen de huidige dagkoers en de vorige dagkoers zichtbaar. Trendinformatie of historische koersinformatie is niet beschikbaar. De fondsen zijn bovendien niet verifieerbaar op basis van onafhankelijke (markt)gegevens.

2.7 Ten slotte verwijt de consument dat de pensioenuitvoerder hem niet de mogelijkheid heeft geboden om na einde deelneming een deel van het pensioenkapitaal uit te ruilen voor een partnerpensioen voor het geval hij voor de pensioendatum zou komen te overlijden.

2.8 De consument maakt aanspraak op vergoeding van een bedrag van € 250.000,-, zijnde het verschil tussen de hoogte van het pensioenkapitaal als de pensioenuitvoerder alle participaties onder had gebracht in het AEGON Deposito Fund en de huidige waarde van het pensioenkapitaal.

Daarnaast maakt de consument aanspraak op vergoeding van een bedrag van € 7.398,72 die hij als premie voor een overlijdensrisicoverzekering heeft voldaan. Deze verzekering dient ter vervanging van een partnerpensioen dat tot uitkering zou komen indien de consument voor de pensioendatum komt te overlijden.

Het verweer

2.9 De pensioenuitvoerder heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Inleiding

3.1 De commissie zal allereerst beantwoorden of de pensioenuitvoerder de op hem rustende zorgplicht heeft geschonden door bij de toepassing van de lifecycle tegen de pensioen-datum in de periode 1 april 2021 tot 1 september 2022, waarin het pensioenkapitaal flink is afgenomen, meer participaties aan te kopen in het AEGON Liability Matching Fund.

Beoordelingskader

3.2 Allereerst merkt de commissie op, net zoals al in eerdere uitspraken[1] dat het een feit van algemene bekendheid is dat aan beleggen risico's verbonden zijn. Dat het in deze zaak om het pensioen van de consument gaat, doet hier niets aan af. De consument had dan ook moeten of kunnen onderkennen dat de waarde van de beleggingen aan koers-schommelingen onderhevig is en dat dit kan leiden tot een hoger dan wel lager pensioen-kapitaal op de einddatum van de premie-overeenkomst.

3.3 De pensioenregeling van de consument is een zogenoemde beschikbare premieregeling, waarbij de pensioenpremies, in de regel gevormd door zowel de inleg van de werknemer (de eigen bijdrage) als die van de werkgever, gestort worden op een beleggingsrekening, welke in beheer is gegeven bij de pensioenuitvoerder. Op basis van artikel 52a van de Pensioenwet[2] was de pensioenuitvoerder tot de consument in september 2022 vrij is gaan beleggen verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid, omdat de pensioenregeling tot dat moment geen beleggingsvrijheid toekent aan de consument. De pensioenuitvoerder is gehouden om een beleggingsbeleid te voeren dat in overeenstemming is met de prudent-person regel die is neergelegd in artikel 135 van de Pensioenwet. In lagere regelgeving is uitgewerkt waar het beleggingsbeleid van pensioenuitvoerder aan moet voldoen.

[1] Zie GC Kifid nrs. 2023-179 en 2023-180. Deze uitspraken zijn te vinden op www.kifid.nl.
[2] De in de uitspraak opgenomen wetgeving zoals van kracht tot 1 juli 2023 is opgenomen in de bijlage.

Artikel 14d lid 4 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling bepaalt dat de pensioenuitvoerder het beleggingsbeleid in de opbouwfase baseert op een vaste of variabele pensioenuitkering.

3.4 De pensioenuitvoerder heeft bij verweer aangevoerd dat hij wel degelijk een verantwoord beleggingsbeleid heeft gevoerd en dus prudent heeft belegd. De opzet van lifecycle beleggen is om naarmate de pensioendatum nadert zowel het beleggingsrisico af te bouwen als ook het renterisico. De pensioenuitvoerder gebruikt het Aegon Liability Matching Fund om het risico van een daling van de marktrente (in grote mate) af te dekken. De waarde van het Aegon Liability Matching Fund (en daarmee de waarde van het pensioenkapitaal) neemt toe als de marktrente daalt. De bescherming tegen de daling van de marktrente werkt echter ook de andere kant op. In 2022 daalde de marktrente niet, maar steeg deze in korte tijd juist sterk. Dit had een sterk negatief effect op de waarde van het Aegon Liability Matching Fund. Als gevolg van het feit dat in 2022 sprake was van een bijzonder sterke stijging van de marktrente was het rendement van het Aegon Liability Matching Fund uitzonderlijk negatief.

3.5 Tijdens de hoorzitting heeft de pensioenuitvoerder bevestigd dat het Aegon Liability Matching Fund, zoals de consument stelt, een fonds is met een hogere risicoklasse maar dat deze risicoklasse ziet op het beleggingsrisico. Daarentegen dekt dit fonds bij uitstek het renterisico af dat zich voordoet bij de aankoop van een pensioenuitkering tegen de pensioendatum en is daardoor risico verlagend.

De pensioenuitvoerder behoefte niet af te wijken van beleggingsstrategie

3.6 De consument stelt dat de pensioenuitvoerder het beleggingsrisico (verder) had moeten afbouwen ter voorkoming van een substantiële waardevermindering van het pensioenkapitaal in de laatste fase voorafgaand aan de pensionering. De commissie overweegt dat deze optie zich niet verdraagt met het wettelijk systeem van de Pensioenwet. Het pensioenkapitaal moet belegd blijven tot de datum van uitkering, waarbij de pensioenuitvoerder het beleggingsbeleid moet baseren op het aankopen van een pensioenuitkering. Daarbij moet óók het renterisico worden beperkt om te zorgen voor een stabiele pensioenuitkering. Dit doet de pensioenuitvoerder door te beleggen in matching funds.

Voor zover de consument aanvoert dat de pensioenuitvoerder gelet op de oorlog in Oekraïne en de historische lage rente in 2022 had moeten afwijken van haar beleggingsstrategie door geen participaties in het Aegon Liability Matching Fund aan te kopen, merkt de commissie op dat de pensioenuitvoerder in beginsel kan vasthouden aan een aantoonbaar effectief beleggingsbeleid. De door de consument genoemde geopolitieke ontwikkelingen hoeven geen aanleiding te zijn voor de pensioenuitvoerder om zijn beleid aan te passen.

De commissie heeft, op basis van de beschikbare informatie en documentatie, geen reden om aan te nemen dat de pensioenuitvoerder niet prudent heeft belegd. De Commissie van Beroep heeft in haar recente uitspraak van 19 januari 2024[3] overigens bevestigd dat de prudent-person regel meebrengt dat het renterisico in het zicht van de pensioendatum moet worden afgedekt.

De pensioenuitvoerder heeft voldoende informatie verstrekt

3.7 In september 2022 heeft de consument ervoor gekozen om de verantwoordelijkheid voor de beleggingen over te nemen van de pensioenuitvoerder door vrij te gaan beleggen. Hij vindt dat de fondsinformatie die de pensioenuitvoerder verstrekt ontoereikend is. De pensioenuitvoerder is van mening wel voldoende informatie te hebben verstrekt. Van elk fonds waarin de consument kan beleggen, is online uitgebreide informatie beschikbaar. In die informatie kan de consument onder meer (gemiddelde) rendementen tot 5 jaar, factsheets over het desbetreffende fonds, en halfjaarberichten terugzien. Dat het tijd kost om informatie over de te kiezen beleggingsfondsen te doorgronden hoort bij de keuze om als vrij belegger op te treden.

3.8 Ter zitting heeft de pensioenuitvoerder verder nog aangevoerd dat de fondsinformatie zoals opgenomen in de Jaarrekening wordt gecontroleerd door de accountant en voldoet aan de wettelijke vereisten. Dit wordt niet door de consument tegengesproken. Kennelijk wenst de consument andere, meer specifieke, informatie van de pensioenuitvoerder te ontvangen. Hoewel de commissie er alle begrip voor heeft dat de consument graag over de door hem genoemde informatie beschikt, oordeelt zij dat van de pensioenuitvoerder in redelijkheid echter niet mag worden verwacht dat hij meer informatie verstrekt dan waartoe wettelijk verplicht.

Klacht over uitruil is opgelost

3.9 Het laatste klachtonderdeel van de consument ziet op de het volgens hem niet bieden van de mogelijkheid een deel van het pensioenkapitaal uit te ruilen voor een partnerpensioen dat tot uitkering kan komen bij overlijden voor de pensioendatum. Tijdens de schriftelijke fase van de procedure bij Kifid hebben partijen over dit klachtonderdeel overeenstemming bereikt. Op basis hiervan zal dit klachtonderdeel verder onbesproken blijven.

Conclusie

3.10 De commissie is van oordeel dat de pensioenuitvoerder de consument niet hoeft te compenseren voor de daling van het pensioenkapitaal. De commissie concludeert dan ook dat de klacht van de consument moet worden afgewezen.

[3] Zie CvB Kifid nr. 2024-0005, randnummer 5.5. Deze uitspraak is te vinden op www.kifid.nl.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Art. 52a Pensioenwet – Zorgplicht bij pensioenovereenkomsten zonder beleggingsvrijheid en variabele uitkeringen

1. *Bij de uitvoering van een premieovereenkomst zonder beleggingsvrijheid in de opbouwfase of een variabele uitkering voorvloeiend uit een premieovereenkomst of kapitaalovereenkomst is de pensioenuitvoerder verantwoordelijk voor de beleggingen en voert een beleggingsbeleid overeenkomstig artikel 135. Bij de uitvoering van dit beleggingsbeleid wordt rekening gehouden met de leeftijd van de deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden.*

Art. 135 Pensioenwet – Eisen ten aanzien van beleggingen

1. *Een pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de prudent-person regel en met name gebaseerd is op de volgende uitgangspunten:*

a *de waarden worden belegd in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden; en*

b *beleggingen in de bijdragende onderneming worden beperkt tot ten hoogste 5% van de portefeuille als geheel, en ingeval de bijdragende onderneming tot een groep behoort, worden beleggingen in de ondernemingen die tot dezelfde groep als de bijdragende onderneming behoren, beperkt tot ten hoogste 10% van de portefeuille. Wanneer een groep van ondernemingen aan het pensioenfonds premies betaalt, geschieden beleggingen in deze bijdragende ondernemingen prudent, waarbij rekening wordt gehouden met de noodzaak van een behoorlijke diversificatie;*

c *de beleggingen worden gewaardeerd op basis van marktwaardering.*

2. *Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden ter waarborg van het prudente beleggingsbeleid nadere regels gesteld.*

Artikel 14d Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling - Eisen ten aanzien van beleggingen

4. *De uitvoering van het beleggingsbeleid in de opbouwfase wordt door de uitvoerder gebaseerd op een vastgestelde uitkering, tenzij is gebleken dat de deelnemer of gewezen deelnemer een voorkeur heeft voor een variabele uitkering of toetreedt tot een toedelingskring waarop een collectief toedelingsmechanisme voor het beleggingsrisico wordt toegepast als bedoeld in artikel 63b, vijfde lid, van de Pensioenwet dan wel artikel 75b, vijfde lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. In die situaties wordt de uitvoering van het beleggingsbeleid afgestemd op een variabele uitkering.*